

Mándy Iván

A MÁSODIK FÉLIDŐ

Egy gyűrött irkalap csúszott be az előszobaajtón szerényen, de mégis tolakodón. Nem vette fel. És nem veszi fel. Elég volt belőlük. Mindenféle cetlik, tépett levéldarabok, expresszúzenetek. Mondja, postás úr, nem kéne ilyenkor becsöngetni? Attól fél, hogy nem kap borraivalót? Hát lehet, hogy a lakótársaim nem kényeztetik el, de azért... Mondja, nem hallotta azt a szót, hogy kötelesség? Ez a szó ismeretlen maga előtt? Ki-
veszett ez a szó?

Feltépte az ajtót. Beleordította az üres lépcsőházba.

Kötelesség!

Kötelesség!

Körülnézett. Lihegett, mint aki jól kiordította magát.

Kinyílt a szemben levő ajtó. Megjelent egy kócos, sárga pongyolás nő, körülnézett óvatosan, riadtan.

– Vigyázzon az ajtónyitással.

– Miért vigyázzak az ajtónyitással?

– Mostanában olyan dolgok történnek...

– Milyen dolgok?

– Csöngetések, besurranások. Hiszen biztosan hallott róla.

– Nem hallottam semmiről. – Valamilyen sötét ingerültség fogta el, ahogy becsukta az ajtót. Mit kellett volna hallanom? Miért kell nekem mindent hallanom? – Ez már az ajtónak szólt. Egyáltalán, mintha mindenért az ajtó felelne. Miért nem szólt rá arra az alakra? Igenis, ezt nem kellett volna hagyni! Valaki ólálkodik, szaglászik, hirtelen becsúsztat valamiféle irkafirkát! Úgy ám! Irkafirkát! Talán éppen ez a sárga pongyolás nő. Rá kellett volna förmedni. Hogy mer előjönni ilyen lomposan? Hordja el magát!

Bement a szobába. Közben már belenézett a levélbe. Ilyen szemetet kézbe venni...!

Se megszólítás! Se semmi! Úgy bizony, meg se szólítottak. Lehet, hogy nincs is nevem. Eltűntették a nevemet. Eltörölték, elfelejtették. És annak sincs neve, aki ezt a cetlit küldte. (Kivel küldte? Egy csavargóval? Egy iskolakerülővel? Aki naphosszat az utcán lődörög? Odadob neki egypár fillért, és... Ugyan! Egy árva fillért se adott!) És ő, aki meg se szólított. Aki még csak alá se írta a nevét, odalent várja. És amikor a fiú lejön, megkérdezi egy büntetőbíró hangján. Felvitted? Átadtad?

Néhány sor eléje ugrott a levélből. Levél! Ugyan, miféle levél ez?!

Egyébként, mintha már valamikor nagyon régen olvasta volna.

A lábnyomok! Ugye, milyen kedvesek ezek a lábnyomok a hóban? A Winkler Sárié tülevelekkel ékesítve. Ővé az egyes számú. A kettes az enyém. A hármas nem tudom, kié, de mindenesetre szép a talplenyomata.

Itt leállt. Egyszerűen nem tudta tovább olvasni. Dühroham kapta el. Mi az, hogy mindenesetre szép! És a Sárié azokkal a tülevelekkel – bámulatos! A kegyedé pedig elragadó! Egyszerűen elragadó!

Milyen kár, hogy nem láthatom a hölgyeket! Milyen fájdalmas! Talplenyomatok a vakítóan fehér hóban. Méltó környezet. Igazán el tudom képzelni. Szinte előttem van.

De ha mégis egy fényképet kaphattam volna. Személyes ismeretségre már nem is merek gondolni. De egy fénykép! Ha legalább egy fényképet mellékelte volna!

És úgy mellékesen, Asszonyom! Nem lehetett volna bedobni a levélszekrénybe? Eszébe se jutott ez a megoldás?

És miért éppen engem szúrt ki? Olvasott tőlem valamit? Azokból az időkből, amikor még megjelent néhány írásom. *Napvilágot látott.*

Becsengethetett volna. Egy kedves beszélgetés tea mellett – azért az mégiscsak más. Nem gondolja?

Egész jó teát főzök. És még jobb kávé. Szóval, tea vagy kávé.

Lehet, hogy nem is egy hölgytől kapta ezt a levelet. Ezt a levélnek nevezett fecnit. Talán egy Úrtól. Úr! Úr! Miféle Úr!

Talplenyomat.

Egy kis szőnyegen kuporgott a szekrény előtt.

Felnézett.

Könyvek vették körül végig a polcokon.

Valahonnan puskaropogás hallatszott. De ez semmin se változtatott. Az se, hogy ideges ujjak doboltak a padlón. Hohó! Ez azért könnyelműség. Feljöhet az alatta lakó. Elkezdődhet egy párbeszéd. Ahhoz pedig semmi kedve.

Valamilyen szigorúság töltötte el.

A rendteremtés kétségbeesett szigorúsága.

Rendet kell teremteni. De hol kezdje?

A harisnyák! A harisnyák a szekrényajtó mögött. Azok az egymásba gabalyodott vagy éppen szétdobált harisnyák. Mindig baj van velük. Soha nem lehet felvenni egy pár tisztességes harisnyát! Ha az egyik fekete, a párja biztosan zöld. Vagy mondjuk, hogy bordó. De hogy egyszínű legyen – hát ne adj isten!

És ha véletlenül mégis összeakad egy pár! Egy életre szóló kapcsolat. Vagy inkább tíz percre. Esetleg pár pillanatra. Igen, néha egy pillanat alatt szakítanak egymással.

A szekrényajtó ideges reccsenése. Mióta ül itt ez az alak? Mióta és meddig? Az éjszakát is itt tölti? Tervez valamit? Ettől minden kitelik. Fura figura. Egyszer leterítette a télikabátját, és végignyúlt rajta. Éjszaka közepén feltérdelt, és imádkozott. Most meg mintha jegyezne valamit. Ez valahogy rohamszerűen tört rá.

Mezőberényi út 119.

121.

123.

125.

127.

129.

131.

133.

Eltűntek a házak. eltűnt a Mezőberényi út.

A kéz kinyitotta a szekrény ajtaját. És szembe találta magát azzal, amire számított.

A harisnyák kicsusszantak. Néhányan valóban összezsavarodva, mint akik örökre eljegyezték egymást. Néhányan magányosan, mint akik sose találják meg a párjukat.

Egy szurke harisnya. Idegen harisnya. Egyre hosszabb, fenyegetőbb. Egy pillanat és a nyaka köré tekeredik. A feje fölött lengette.

Belehajította a levegőbe.

Egy távoli rádió recsegése.

– Hajóútszükület.

Szélessége száz.

Hosszúsága százhusz.

Hajóvonták találkozása tilos!

A hang egyre inkább akadozott. És már semmit se lehetett érteni. Kattogás, recsegés töltötte be a levegőt.

Ő meg ordítani kezdett.

– Elég! Elég ebből az egészből!

Ólmos fáradtság fogta el.

Végigzuhant a padlón. Szeme lehunyva. Most már többé föl se néz.

A szoba lassan, nagyon lassan megfordult körülötte.

Valaki állhatatosan nézi.

Ő pedig valahonnan a mélyből.

– Márta!

Lakos Márta abban a karosszékekben. Előrenyújtja a karját. És néz, figyelmesen néz.

– Olyan nyúzott vagy.

– Én? Nyúzott?

– És miért nézel olyan rémülten?

– Rémülten nézek?

– Hát nem éppen rémülten, de azért... És ne ismételd, amit mondom.

– Na persze! Ez így elég hülyén hangzik.

– Hát talán nem éppen hülyén, de azért... – Megrázta a fejét. – Csak azt nem szeretem, hogy félsz. Hogy *éppen tőlem félsz*. – (Szünet. Majd hirtelen.) – Hogy állt fel a Sabaria? Emlékszel még rá?

– Talán.

– Ugyan! Te mindenre pontosan emlékeztél. Büszke is voltál rá.

– Régen lehetett.

– Azért még nem olyan nagyon régen. Na halljuk!

– Weinhardt...

És mindjárt el is akadt.

A csapat többi játékosa nem jelent meg a pályán. Se a bekkék, se a halvesor, se a csatársor. És az ellenfél se futott ki az öltözőből. Weinhardt egyedül a pályán. Összefonta a karját, a térdét masszírozta. Nekidőlt a kapufának. És aztán már meg se mozdult.

Hosszú hallgatás.

A lány unott hangja.

– Ki az a Weinhardt?

– Hát a kapus.

– Miféle kapus?

– A Sabaria kapusa.

– Sabaria!

– Micsoda csapat! Szombathely büszkesége.

– És mit érdekel engem a Szombathely büszkesége?

– De hát az előbb éppen azt kérdezted, hogy...

– Engem valahogy egész más érdekel. Nem kell felelni, ha nem akarsz. – Nézte a másikat fátyolos tekintettel. – Tudod, amikor az történt a Károlyi-kertben, én csak egyet kértem tőled.

A férfi némán bölintott.

– Hogy nézz fel néha az apámhoz.

Csönd.

A férfi egy mozdulatot tett, mintha meg akarná simítani a lány arcát. Megsimítani vagy elhárítani.

– Annyi minden szakadt rám.

– Neked se lehetett könnyű.

– Hangjátékokat írtál – hallatszott egy száraz férfihang. – Szovjet hangjátékokat.

– Azokat csak átírtam. Átfofoztam. Nyersfordításból.

– Szovjet hangjátékokat piciknek. Nyersből.

– A Dávidkát is átfofoztam.

– Ja, igen. A Copperfieldet.

– És a Robin Hoodot! A Komisz kölyköt! A Tarasconi Tartarint! Folytassam?

– Ne folytasd.

– Néhányat talán te is hallottál.

– Néhányat.

– Egész tűrhető lehetett. – (Pillanatnyi csönd.) – Az adott körülmények között.

– Az adott körülmények között.

A lány mintha semmit se hallott volna ebből a rosszkedvű párbeszédéből:

– Lehet, hogy akkor találkoztál apával utoljára... ott a Károlyi-kertben. – Maga se tudta, miért tette hozzá. – A temetésen.

– Mi ketten voltunk melletted.

A száraz hang. – Mi hárman.

– Megágyaztatok nekem. Szakszerűen.

– Hát...

– De te azért mégse csak azzal a rideg szakszerűséggel. Kedvesen, otthonosan. Igen, mindjárt otthon éreztem magam. Körülöttem a sétányok, a padok, a fák, a házak. – Valamilyen lágy, álmodozó hangon. – Ti hárman voltatok mellettem.

– Én csak az apádat láttam.

– És a barátodat?

– Nekem nincs barátom.

– Milyen drámai vagy.

– Mindig ilyen.

– Schiff! A vörös Schiff!

– Már azt hittem, meg sem ismeresz.

– Te a Tisza Kálmán térre jártál. A Károlyi-kertbe soha.

A lány szemrehányó hangja. – Akkor azért mégis... Mondhatom, elég sokan voltak. Schiff. – Lehet mondani.

– Te komcsi voltál.

– Most is az vagyok.

– Ez komoly?

– Ez komoly.

– De hát akkor...

– Felkötnek.

– A forradalmárok?

– Az elvtársaim. Túl sokat tudok róluk.

– Nem merik megtenni.

- És mégis, miért nem?
- A ruszkik kivonulnak.
- Honnan veszed ezt?
- A tegnapi lapokból.
- Nézz bele egy mai lapba. – (Szünet.) – A szovjet csapatok gyűrűje bázárult Budapest körül.

Csönd.

- Nálam meghúzódhatsz.
- Nem húzódok meg nálad.
- Nem köplek be.
- Honnan tudod?
- Mit akarsz ezzel! Most mondd meg, hogy mit akarsz!
- Az első pofonok... a rugdosás... Már csak úgy bevezetőnek...
- De akkor se! Egy régi havert!
- Hagyd ezt a régi havert!
- Na, ide figyelj, Schiff...

Schiff a pulóverét nézte. Azt a szürke, kinyúlt pulóverét.

- Mióta hordod?
 - Ősidők óta.
 - Még az apádé lehetett.
 - Apának nem volt pulóvere. Megvetette.
 - Miért?
 - Nem lehetett tudni. Nála semmit se lehetett tudni.
 - Érdekes pofa lehetett.
 - Elég érdekes volt.
- Mi van a Deák Lacival?
 - Ezt komolyan kérded?
 - Komolyan.
 - Őt már a nyilasok elvitték. – (Szünet. Majd némi sértődöttséggel.) – Én lettem volna az esélyesebb.

Schiff eltűnt. Aztán már csak a hangját lehetett hallani. Ahogy a többiekkel együtt énekelte a Himnuszt. A Károlyi-kertiekkel. A vékonyka kis utcák is megszólaltak.

Márta akkor kapta a lövést.

Kiabálás, sikolyok. A rémület, a rettegés hangjai.

Megint csak a szekrény előtt. Homloka ráborult a térdére.